Gemeente Nieuwkoop College van Burgemeester en Wethouders

Raadsvoorstel

Portefeuillehouder: **G. van Duin**		**Opgesteld door:** Martijn Roelands, afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling
Besluitvormende vergadering: 30 september 2021	**Registratienummer collegebesluit:** 21.18386	**Raadsnummer:** (niet invullen, dit vult de griffie in)
Titel / onderwerp: Regionale governance jeugdhulp		
Samenvatting: De dienstverleningsovereenkomst met Holland Rijnland voor de inkoop van jeugdhulp loopt aan het eind van dit jaar af. Vanwege alle ontwikkelingen is door bureau Kokx de Voogd advies gevraagd over de governance van de jeugdhulp. Het advies is om een Bedrijfsvoeringsorganisatie op te richten. Op grond van de Wet op de gemeenschappelijke regelingen moeten de raden van de deelnemende gemeenten daarvoor toestemming verlenen.		

Voorgesteld besluit:
Het college van burgemeester & wethouders stelt de raad voor het volgende te besluiten:

1. Toestemming te verlenen voor het oprichten van de Gemeenschappelijke Regeling Zorg op grond van Wgr art. 1 lid 2.
2. De financiële consequenties te verwerken in de Decembernota 2021 en de Voorjaarsnota 2022

burgemeester en wethouders van Nieuwkoop

Govard Slooters
secretaris

Robbert-Jan van Duijn
burgemeester

TOELICHTING

Inleiding / aanleiding
Gemeenten zijn wettelijk verplicht om passende jeugdhulp in te kopen voor haar jeugdige inwoners. Sinds 2015 organiseren we de jeugdhulp in de regio Holland Rijnland. Het Dagelijks Bestuur (DB) van Holland Rijnland is door de colleges gemandateerd om de jeugdhulp voor gemeenten in te kopen. Het Portefeuillehoudersoverleg Jeugd (PHO) vormt het collectief van bestuurlijk opdrachtgevers en geeft instructie aan het DB. De afspraken over de invulling en uitvoering van dit opdrachtgeverschap zijn vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst (DVO).

De huidige overeenkomst van de gemeenten en de GR Holland Rijnland voor uitvoering van deze taak loopt eind 2021 af. Tijdige besluitvorming over een passende governance is noodzakelijk om deze taak goed uit te kunnen blijven voeren per 1 januari 2022 en verder. Hiervoor is de afgelopen maanden door KokxDeVoogd breed onderzocht hoe de nieuwe governance er uit kan zien.

Het advies luidt: de nieuwe governance jeugdhulp krijgt vorm door oprichting van een nieuwe GR Serviceorganisatie Zorg (Bedrijfsvoering GR). Op basis van het gehanteerde afwegingskader (zie Rapportage eindadvies governance) is vorming van een GR (Serviceorganisatie Zorg) de meest geschikte vorm waarvoor draagvlak bestaat om de samenwerking voor de uitvoerende taken van inkoop en contractmanagement vorm te geven.

Voor de varianten waarbij sprake is van een centrumregeling bestond onvoldoende bestuurlijk draagvlak in de regio. Een uitvoeringsorganisatie per subregio voldoet niet aan hetgeen in de Norm voor Opdrachtgeverschap is verwoord over de schaal waarop samenwerking vormgegeven moet worden. En ten slotte leverde voortzetting van de huidige variant (onderdeel van de GR Holland Rijnland) onvoldoende helderheid op in de verantwoordelijkheidsverdeling tussen gemeenten en de uitvoeringsorganisatie.

De nieuwe governance kent twee onderdelen: de inrichting en de werking. Dit is verwoord in de GR-tekst (inrichting) en het Samenwerkingshandvest (werking). De inrichting bestaat in de kern uit oprichting van een zogenaamde BedrijfsvoeringsGR waarin het bestuur gevormd wordt door portefeuillehouders van de deelnemende gemeenten. Hiervoor zijn de wettelijke voorschriften uit de Wet gemeenschappelijke Regelingen vertaald in een GR-tekst.

Voor de werking van de governance worden de samenwerkingsafspraken tussen de gemeenten nader uitgewerkt in het Samenwerkingshandvest. Hierin wordt de samenwerking tussen gemeenten en de nieuwe Serviceorganisatie beschreven op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau. Een belangrijke rol is weggelegd voor het portefeuillehouders overleg (en de voorzitter daarvan) waarin de beleidsmatige vraagstukken aan de orde komen. Ambtelijke afstemming over beleids- en uitvoeringsvraagstukken gebeurt in het zogenaamde ProgrammaOverleg waarin de sub regionale programmamanagers en de directeur van de Serviceorganisatie samenwerken.

De ervaren complexiteit van de huidige governance voor de Jeugd verdwijnt niet volledig met het voorstel voor de nieuwe governance. De redenen hiervoor zijn gelegen in de inhoudelijke complexiteit van jeugdhulp, de wettelijke verplichting om taken (deels) gezamenlijk regionaal uit te voeren en de wens om de verantwoordelijkheden van de portefeuillehouders Jeugdhulp voor de gehele governance beter tot uitdrukking in de bestuurlijke governance te laten komen. In de toekomst blijft bestuurlijke en ambtelijke afstemming daarom benodigd.

Oprichting van een BedrijfsvoeringsGR in combinatie met samenwerkingsafspraken tussen gemeenten in de vorm van een Samenwerkingshandvest draagt bij aan versteviging van

opdrachtgeverschapsrol gemeenten en een heldere verantwoordelijkheidsverdeling en daarmee aan sturing op de transformatieopgave voor jeugdhulp. De GR wordt voor onbepaalde tijd aangegaan. De samenwerkingsafspraken die gericht zijn op de werking van de governance voor inkoop- en contractmanagement hebben een looptijd van 6 jaar waarna deze opnieuw vastgelegd kunnen worden.

Tijdige besluitvorming over een passende governance is noodzakelijk om deze taak goed uit te kunnen blijven voeren per 1 januari 2022 en verder. De huidige DienstVerleningsOvereenkomst met de TWO loopt immers op 31 december 2021 af en er was onder de gemeenten onvoldoende draagvlak voor verlengen.

Een BedrijfsvoeringsGR is een lichte uitvoeringsvariant van een gemeenschappelijke regeling. De colleges kunnen besluiten tot het oprichten en het samenwerken binnen een dergelijke organisatie. Wel is op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen art 1. toestemming van de gemeenteraden verplicht. Met dit voorstel vragen we aan de afzonderlijke gemeenteraden om deze toestemming te geven.

Beoogd (maatschappelijk) effect
Om de jeugdhulp in te kopen is een bepaalde mate van samenwerking nodig en verplicht. Voor de inkoop en organisatie van de specialistische jeugdhulp in 2022 is het nodig om een serviceorganisatie te hebben. Voor de inkoop en organisatie van jeugdhulp in het gedwongen kader is het daarnaast verplicht om regionaal samen te werken. Door het vormen van een Gemeenschappelijke Regeling voldoet de regio Holland Rijnland aan de wettelijke verplichting om regionale samenwerking voor jeugdhulp in het gedwongen kader vast te leggen.

Kader / eerdere besluiten / voorgeschiedenis
Met het Koersdocument Zorglandschap heeft uw raad besloten om de jeugdhulp in te kopen via lumpsum bekostiging en de organisatie van de jeugdhulp meer in lijn te brengen met Alphen aan den Rijn en Kaag en Braassem. Door Covid is de implementatie daarvan vertraagd. Maar inmiddels wordt hard gewerkt aan de gezamenlijke inkoop van de specialistische jeugdhulp in de Rijnstreek per 2023. Vanaf 2023 neemt Nieuwkoop naar verwachting zoals Alphen aan den Rijn en Kaag en Braassem alleen deel aan de regionale inkoop en organisatie van jeugdhulp in het gedwongen kader. De verhouding specialistische jeugdhulp en jeugdhulp in het gedwongen is ongeveer 9 staat tot 1 (in kosten).

Participatie / betrokken partijen / personen
In februari 2021 is door een bestuurlijke begeleidingsgroep de opdracht verstrekt voor het onderzoek naar de herijking van de governance Jeugdzorg Holland Rijnland. De denkrichtingen die uit het onderzoek naar voren komen, zijn gedeeld met de portefeuillehouders Jeugd tijdens meerdere PHO’s. Het PHO van 7 juli heeft ingestemd met de voorgestelde aanpassingen in de governance Jeugdzorg Holland Rijnland en besloten om de afzonderlijke colleges en gemeenteraden positief te adviseren over de nieuwe governance.

Positief advies ondernemingsraad Holland Rijnland
De directeur van de regio Holland Rijnland heeft aan de ondernemingsraad advies gevraagd. Er is door de ondernemingsraad positief geadviseerd over de voorgenomen wijzigingen in de governance.

Duurzaamheidsaspecten
Niet van toepassing

Gezondheid
Belang voor de gezondheid van dit voorstel is vooral gelegen in het mogelijk maken van de gemeentelijke samenwerking en daardoor beschikbaarheid van jeugdhulp te organiseren.

Varianten met argumenten voor en tegen
In het advies van Kokx de Voogd zijn diverse varianten van samenwerking tegen het licht gehouden. Daar wordt naar verwezen.

Voorgesteld besluit

1. Toestemming te verlenen voor het oprichten van de Gemeenschappelijke Regeling Zorg op grond van Wgr art. 1 lid 2.

Een bedrijfsvoeringsGR is in beginsel een uitvoeringsorganisatie en past daardoor vooral bij de rol van het college. In het kader van Wgr art. 1 lid 2 geven de gemeenteraden toestemming voor de samenwerking. De toestemming door raden kan ‘slechts onthouden worden wegens strijd met het recht of het algemeen belang’.

2. De financiële consequenties te verwerken in de Decembernota 2021 en de Voorjaarsnota 2022

Kanttekeningen / risico's en beheersmaatregelen
Effect voor Nieuwkoop is naar verwachting klein
Bij het verbeteren van de bedrijfsvoering gaan de kosten vaak voor de baten uit. Nieuwkoop koopt vanaf 2023 de specialistische jeugdhulp in met de Rijnstreek, 2022 is een overgangsjaar. Nieuwkoop heeft daarom minder baat dan de andere gemeenten bij de gevraagde investeringen. Voor de Leidse regio en de Duin en Bollenstreek is het echter een logisch moment om nu de doorontwikkeling van de organisatie van de jeugdhulp door te voeren met de aanpassingen in de inkoop en de aflopende DVO met Holland Rijnland.

Specifieke plek Rijnstreek
Een deel van de jeugdzorg (gesloten jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering) blijven we regionaal inkopen. De specialistische jeugdhulp wordt vanaf 2023 op subregional niveau ingekocht. De Leidse regio en de Duin- en Bollenstreek beleggen de inkoop en contractmanagement van de specialistische jeugdhulp ook bij de op te richten serviceorganisatie. Het risico bestaat dat de nieuwe serviceorganisatie zich grotendeels zal richten op deze twee subregio’s. We zijn de samenwerking binnen het sociaal domein in de Rijnstreek aan het versterken juist ook om op een grotere regionale niveaus (jeugdhulp- of veiligheidsregio) gezamenlijk op te trekken.

Financiële en juridische gevolgen

- De huidige bijdrage van gemeenten voor de uitvoering TWO (inclusief overhead) en een deel van de Strategische Eenheid loopt via de bijdrage aan de regio Holland Rijnland. Deze bijdrage wordt vanaf 1 januari 2022 in mindering gebracht op het budget van Holland Rijnland en ingezet voor de nieuwe governance.
- De gemeenten investeren gezamenlijk € 290.000,- (structureel per 1 januari 2022) in de nieuwe ServiceOrganisatie voor versterking van de bedrijfsvoering in de vorm van extra formatie. Voor Nieuwkoop gaat dit om een bedrag van ca. € 19.000. Omdat na 2022 de jeugdhulp voor een groot deel op het niveau van de subregio wordt ingekocht zullen de kosten daarna afnemen. Mogelijk dat de subregionale sturing op termijn op lokaal extra inzet vergt. Dat hebben we op dit moment nog niet in beeld.
- Daarnaast vraagt de implementatie van de nieuwe governance en de doorontwikkeling voor 2021 voor de nieuw op te richten GR een incidenteel bedrag van € 130.000,- en € 100.000 voor 2022 (kwartiermaken en inrichten) en een PM bedrag voor de doorontwikkeling die is ingezet bij de huidige TWO. Het Nieuwkoopse aandeel daarvan is ca. 6,58% (ca. € 15.000 + PM).

- In oktober wordt de definitieve financiële uitwerking opgesteld. Daarbij worden de mogelijke frictiekosten en de benodigde financiering voor de uitvoering van de secretariaatsfunctie en beleidsontwikkeling (voormalige taken Strategische Eenheid) ook in kaart gebracht.
- Voorgesteld wordt daarom om de definitieve bedragen te verwerken in de Decembernota 2021 en de Voorjaarsnota 2022.

Bijlagen
- Rapportage eindadvies Governance Jeugdhulp
- Samenwerkingshandvest Governance Jeugdhulp
- GR tekst Serviceorganisatie
- Bedrijfsplan serviceorganisatie Jeugdhulp

Advies meningsvormende raad